

THE IRONY IN THE WORKS OF CREANGĂ AND I.L. CARAGIALE

Mirela Mladin

PhD student, University of Craiova

Abstract: This study is a comparative analysis between two classical writes from Romanian literature. Both of them explore irony in their works, but they explore different kinds of irony. Ion Creangă is best known for his „Amintiri din copilărie”, a work in which he narrates stories from his childhood. This is a bildungsroman in which the author uses frequently irony but just to make jokes or to make fun of trouble. Ion Luca Caragiale is one of the most satirical writers from Romanian literature. His irony is different from the irony Ion Creangă uses, meaning that Caragiale satirizes aspects from society or political life. „Momente și schițe” is a reference work in which the author presents and mocks wrongdoings who happened in Romanian society at the end of 19th century. So, the present analysis shows that this linguistic concept can have different uses and can express different idea.

Keywords: childhood, classical, irony, satirical, wrongdoing.

1. Introducere

„Ironia” reprezintă un concept lingvistic care poate fi utilizat în cadrul oricărei specii a celor trei genuri literare: tragedie, comedie, satiră, alegorie etc. În cadrul genurilor literare, aceasta poate fi privită ca intermediar între intenția oamenilor și rezultatele contrare. Referindu-ne la ironie în cadrul genurilor comic și dramatic, putem afirma că ironia aici stă ascunsă în spatele acțiunii sau este rezultatul destinului ce joacă feste.

Conceptul de ironie a intrat în atenția marilor erudiți încă din cele mai vechi timpuri. Trebuie să subliniem faptul că, încă de la început, acest construct lingvistic a fost strâns legat de ideea de disimulare, ipocrizie. O definiție a acestui concept, strâns legată de ideea de disimulare, este dată de Quintilian, care în a sa *Artă oratorică*, definea ironia drept „procedeu [...] de a spune contrariul a ceea ce vrei să se înțeleagă” (Quintilian 1974: 36). Linda Hutcheon spune că tocmai Quintilian a dat tonul acestui model de a lega ironia de termenul de *disimulatio* cu ideea de prefăcătorie și înșelăciune, de unde reiese și „caracterul ei moral suspect”.

Anterior termenului *dissimulatio*, pentru conceptul de ironie s-a folosit termenul grecesc *eironia* în piesele lui Aristofan, aici ironia era folosită cu sensul de *a minți, a spune lucruri neadevărate*. Mai târziu, *eironeia* apare în *Dialogurile* lui Platon, folosită cu sensul de simulare intenționată, pe care autorul trebuie să o identifice. La Platon, ironia a fost utilizată pentru a se referi la dublul sens de viclenie. Așadar, în *Dialogurile socratice* ale lui Platon, termenul era utilizat atât în sens peiorativ, cu sensul de *minciună*, dar și pentru a se referi la capacitatea lui Socrate de a ascunde ceea ce vrea să însemne în realitate vorbele lui. Cert este faptul că, astăzi, referindu-ne la ambele sensuri ale ironie, inevitabil o asociem cu *Dialogurile* lui Platon și implicit la figura lui Socrate, cel cărui i se asociază termenul *eironeia* ca fiind utilizat pentru prima dată.

Interesul nostru se îndreaptă către ironia percepută ca strategie discursivă la nivelul limbajului verbal în cadrul genurilor epic și dramatic, prin intermediul textelor ce aparțin celor doi autori clasici din literatura română: Ion Creangă (*Amintiri din copilărie*) și I. L. Caragiale (*Bacalaureat, Vizită...*).

Caracterul ironic al operelor celor doi autori diferă în mod evident. Dacă în cazul operei *Amintiri din copilărie* autorul face haz de necaz pe seama năzdrăvăniilor lui Nică, în cazul schițelor lui I. L. Caragiale, autorul este neînduplecat în ceea ce privește greșelile umane. Un alt punct comun în cadrul textelor celor doi autori îl reprezintă procesul educației asupra tinerilor. Și nu în ultimul

rând, vom observa greșelile comise de adulți, care ar trebui să reprezinte un model de urmat pentru cei tineri. Aici ne referim mai ales la textele ce îi aparțin celui de al doilea autor. Așadar, vom analiza modul în care cei doi autori ironizează aspecte ale societății, pornind de la ironia mucalită specifică lui Ion Creangă și până la ironia usturătoare specifică lui Caragiale.

Ironia umoristică în *Amintiri din copilărie*

Scriitor popular, așa cum l-a numit G. Călinescu, Ion Creangă este o apariție unică în literatura română, nu prin tematica abordată, ci prin modul original în care prezintă viața și personajele. Așadar, avem de-a face cu un autor ce ne oferă o perspectivă diferită asupra vieții, asupra întâmplărilor la care iau parte personajele sale și nu în ultimul rând, un mod original de a trata toate aceste aspecte. Referindu-se la opera de maturitate a acestuia, *Amintiri din copilărie*, Nicolae Manolescu afirma că atunci: „când n-a mai avut un model folcloric, dar nici unul cult nemijlocit, cum ar fi memoriile și autobiografiile la modă din Renaștere încoace, Creangă ar fi făcut saltul de la popular la cult pe <<cale spontană>>” (Manolescu 2008: 410).

Amintirile reprezintă o specie a genului epic în proză, în care autorul prezintă întâmplări personale sau impresii, aparținând literaturii memorialistice. *Amintiri din copilărie* reprezintă opera de maturitate a lui Ion Creangă, care acum rememorează fapte din copilăria sa, însă prin ochii adultului în care s-a transformat odată cu trecerea timpului. Toate aceste întâmplări ce alcătuiesc un veritabil *bildungsroman*, devin momente de referință în conturarea copilului de odinioară, precum și a „copilăriei copilului universal”, după cum afirma G. Călinescu. Întâmplările lui Nică a lui Ștefan a Petrei sunt povestite cu un veritabil umor, având ca scop evoluția personajului de pe vremea în care Nică spune despre el că: „începusem și eu, drăgălișă-Doamne, a mă ridica băiețuș la casa părinților mei” (Creangă 2009:27) și până în momentul în care acesta se desprinde de familia sa, fiind nevoit să meargă la Seminarul de la Socola, fapt ce reprezintă ieșirea lui din tărâmul copilăriei.

Preocuparea pentru educația lui Nică reprezintă motivul multor discuții ce se poartă între părinții lui Nică, Smaranda își propune încă de la început ca fiul ei să aibă parte de o educație aparte și pe tot parcursul textului se poate observa cum aceasta luptă să își îndeplinească visul de a-l vedea pe fiul ei preot. Tatăl însă, posedă o percepție diferită, spunându-i femeii că: „Dac-ar fi să iasă toți învățați, după cum socoți tu, n-ar mai ave cine să ne tragă ciubotele” (*ibidem*: 33). Așadar, Smaranda are îndelungi discuții cu soțul ei și trebuie să lupte cu tenacitate pentru a-și duce la bun sfârșit visul de a-l face pe Nică popă, fiind în stare să „toarcă-n furcă” pentru a învăța băiatul ei carte. Tot în cadrul unei discuții contradictorii bărbatul spune despre fiul lui că este: „o tigoare de băiat, cobăit și leneș fără pereche. Dimineața, până-l scoli, îți stupești sufletul. Cum îl scoli cere de mâncare. Cât îi mic, prinde muște cu ceaslovul și toată ziua bate prundurile după scăldat, în loc să pască cei cârlani și sa-mi deie ajutor la trebi, după cât îl ajută puterea” (*ibidem*). Mai mult decât atât, o învinovățește pe Smaranda pentru comportamentul fiului, spunându-i acesteia: „Tu, cu școala ta, l-ai deprins cu nărav” (*ibidem*). Și cum educația trebuie impulsionată prin orice mijloc, astfel au luat naștere Calul Bălan și Sf. Nicolae. Părintele Ioan și învățătorul Vasile s-au gândit că elevii trebuie pedepsiți atunci când nu învață sau când fac năzdrăvăanii, așa că fie erau poftiți să încalce Calul Bălan, fie erau biciuiți de Sf. Nicolae.

În ceea ce privește raportarea autorului la adresa lui, acesta este adesea ironic, lucru care se întâmplă și în episodul în care ne relatează cum a pus stăpânire holera pe dânsul. Deși în sat a fost multă lume secerată de această maladie, acest aspect nu l-a speriat pe Nică, așa că el considera de bun augur să îi petreacă la cimitir pe cei secerăți și chiar să fure de-ale gurii din pomul mortului. Și așa Nică a ajuns să zacă, dar în cele din urmă, după ce a fost tratat cu leacuri băbești, holera a fost învinsă, deoarece: Lucrul rău nu pierde cu una, cu două, după cum spune chiar el. După ce s-a însănătoșit, bineînțeles că Nică a fost gata să facă și alte năzdrăvii. Într-o altă secvență, autorul se autodescrie ca fiind: „cel mai bun de hârjoană și slăvit de leneș; leneș fără pereche” (*ibidem*: 66), iar acest lucru este pus pe seama Smarandei despre care spune că: „după câtă minte avea, nu se îndura să mă mai trimită acum nici la o cofă de apă, numai să învăț carte și să mă fac popă” (*ibidem*). Așadar, Smaranda pentru a-și vedea fiul preot, era dispusă să îi lase acestuia tot timpul la dispoziție

pentru a se dedica întru totul studiului și să nu îl mai solicite la nicio treabă gospodărească, oricât de minoră ar fi aceasta.

Un alt moment în care autorul se raportează ironic este cel în care ne împărtășește credințele Smarandei cu privire la superstițiile din popor, de această dată nu se raportează la persoana lui, ci la a mamei despre care spune că era și ea vestită pentru năzdrăvăniile ei și atunci când ploaia se abătea asupra satului Humulești, aceasta rostea următoarele: „Jeși, copile cu părul bălan, afară și râde la soare, doar s-a îndrepta vremea” (*ibidem*: 44). Aici, naratorul intervine ironic și afirmă că: „Știa, vezi bine, soarele cu cine are de-a face” (*ibidem*) și astfel norii erau alungați și pe cer se ivea din nou soarele.

Într-un alt episod semnificativ, aflăm că Smaranda, ca orice mamă îngrijorată, încearcă la un moment dat să afle ce viitor îi este hărăzit fiului ei, astfel că autorul ne împărtășește cum femeia a aflat de la babele care dau în bobi că Nică e: „plin de noroc, ca broasca de păr”. Această comparație inedită ne face să credem că nici măcar autorul nu crede că i se pregătește un viitor strălucit, lucru susținut și prin intermediul vorbelor populare precum: „Decât codaș în oraș / Mai bine-n satul tău frunțaș”. Așadar, Nică nu prevede pentru el o carieră de succes, imaginându-și că va fi cel mult unul dintre cei mai buni copii din câți sunt în satul său.

În cadrul altei discuții cu privire la trimiterea lui Nică la școală, tatăl consideră că acest lucru ar însemna o risipă de bani, întrucât: „Nu face băietul ista atâția husăși, cu straie cu tot” (*ibidem*: 35). Smaranda se apără, spunând că bărbatul nu știe carte și de aici și incapacitatea lui de a o înțelege, mai mult, îi reproșează acestuia că a cheltuit banii, însă în educația lui Nică nu investește, iar în cele din urmă îl ocărăște foarte aspru, spunându-i că: „Ai să te duci în fundul iadului, și n-are cine te scoate, dacă nu te-ai sili să-ți faci un băiat popă!” (*ibidem*).

David Creangă, tatăl Smarandei, încearcă să o împace pe biata femeie și într-o zi de duminică sosește și le propune părinților să îl ia pe Nică și să îl dea la școala din Broșteni, unde are să învețe carte. David mărturisește că în zadar are capacitatea de a citi cărțile bisericești dacă nu știe ce semnificație au cele citite. Și pentru a fi și mai convingător cu ginerele său, care oricum era împotriva ideii de a-l trimite pe Nică la școală, i se adresează în mod direct, spunându-i ca un om bătrân: „Nu-i rău, măi Ștefane, să știe și băietul tău oleacă de carte, nu numaidecât pentru popie, cum chitește Smaranda, că și popia are multe năcăfale, e greu de purtat” (*ibidem*: 37). Bunicul mai adaugă la acestea: „Băietul văd că are țiere de minte și, numai după cât a învățat, cântă și citește cât se poate de bine” (*ibidem*: 38). Și astfel visul Smarandei de a-l trimite la școală pe Nică s-a îndeplinit.

Numai că școala are și ea exemple ai pozitive, dar și pe cele negative. Unul dintre elevii care pot fi considerați exemple pe care nu trebuie să le urmăm este Nică Oșlobanu, cel care, atunci când era ridicat în picioare să răspundă, își cerea iertare sub pretextul că și-a pus prea mult mintea la contribuție și efectul îl constituie tocmai durerea de cap ce a pus stăpânire pe el. Doar că, într-una din zile reușește să îl scoată din sărite pe bietul dascăl și când este ridicat în picioare, „îi cade un urs mare din sân...nu de cei pe care-i joacă ursarii, ci de mămăligă” (*ibidem*: 67). Scos din sărite, dascălul afirmă: „Păcatele mele cele mari și grele m-au aruncat aici, să învăț niște țopârlani sălbatici!” (*ibidem*). Așadar, numai destinul și niște păcate grele de-ale străbunilor pot fi vinovate pentru toată lipsa de bun simț de care a dat dovadă elevul prins cu „ursul” în sân. Dar cum orice faptă își are și răsplata, și dascălul îi dă o lecție elevului, spunându-i: „Tu, moglanule de Oșlobene, te-ai face popă, ca tată-tău, când s-or puscici toți bivoli din Monastirea Neamțului!” (*ibidem*).

Bineînțeles că nu doar elevii pot fi categorisiți ca exemple ce nu sunt demne de urmat, ci chiar și școala, după cum susține Creangă atunci când face referire la „fabrica de popi din Folticeni”, căci așa este numită instituția menită să îi pregătească pe cei ce vor să devină slujitorii Domnului. Despre această instituție autorul spune că: „era numai de mântuială; boii să iasă” (*ibidem*: 69). Aceste accente ironice ale autorului nu se opresc doar la adresa instituției școlii, ci și la adresa programei școlare ce se pe baza pe memorarea unor noțiuni, greu de perceput pentru elevii vremii, despre care autorul spune că fie: „o duceau numai într-un muget, cetind până le perea

vederea; la unia le umblau buzele parcă erau cuprinși de pedepsie” (*ibidem*: 71). Iar când vine vorba de dascăli, Creangă nu face economie în ceea ce privește accentele ironice la adresa lor, spunând că: „turbare de cap și frântură de limbă ca la acești nefericiți dascăli, nu mi s-a mai dat a vede; cumplit meșteșug de tâmpenie!” (*ibidem*).

Acum că am văzut cum stă treaba cu dascălii, să vedem cum se prezintă elevii. De exemplu: colegul Davidică se pare că: „A murit, sărmanul, înainte de vreme, înecat cu pronumele conjunctive, peritu-e-ar fi numele să le peară, că au mâncat juvaier de flăcău” (*ibidem*). Deși se raportează ironic la adresa colegilor săi, autorul pare să nu fie de partea celor care nu se au bine cu disciplinele școlare, fapt susținut de afirmația făcută la adresa colegului său Trosnea, cel care dormea cu gramatica sub nas: „Sărace, sărace! Nu ești nici de zama ouălor; decât așa, mai bine te făcea mă-ta un mânz și te mâncau lupii” (*ibidem*: 75), își spunea Nică în sinea lui. Iar când vine vorba de efectele negative pe care le creează această disciplină, Trăsnea spune că: „i s-a înăcrit sufletul de dânsa” (*ibidem*). Mai mult decât atât, îi creează o stare de: „leșin la inimă...dracul s-o ieie! Cum pui mâna pe dânsa, îndată-ți vine somn...” (*ibidem*). Când vine vorba de o disciplină greu de digerat, precum este gramatica limbii române, autorul spune că aceasta: „îți esplică...până nu se mai înțelege nimic; adică făcute anume pentru copii, de se joacă cu dânsese, de ușoare ce sunt!” (*ibidem*: 72). Așadar, toate aceste aspecte cu care se confruntă sistemul de educație din vremuri străvechi și până în zilele noastre, sunt aspru criticate de autor prin intermediul unor afirmații ironice, fie la adresa școlii ca instituție, fie la adresa elevilor și a disciplinelor ce promovau o duzină de elevi care aveau numai capacitatea de a memora informații.

Venind vremea să urmeze Seminarul de la Socola, Nică se arată foarte mâhnit de faptul că alți colegi de-ai săi ce au renunțat la învățătură încă mai „mănâncă pâne pe lângă părinții lor” (*ibidem*: 89), iar el este nevoit să se îmbolnăvească de dorul mamei. Toate aceste lamentații nu au însă niciun efect asupra Smarandei, care este de neclintit, deoarece vrea să își vadă fiul preot cu orice preț. Așa că Nică, vrând-nevrând, este nevoit să pornească la drum, deși afirmă cu o ciudă incomensurabilă că: „Preuții noștri din sat n-au mai trepădat pe la Socola...Și eu înșir atâtea școli: în Humulești, la Broșteni în creierii munților, în Neamț, la Fălticeni, și acum la Socola, pentru a căpăta voie să mă fac, ia, acolo, un popă prost, cu preuteasă și copii” (*ibidem*: 90). Colegul său de suferință, Zaharia lui Gâtlan, afirmă și el cu aceeași mâhnire în suflet că tocmai: „Când să-ți petreci și tu tinerețea, apucă-te de cărturărie; parcă are omul zece vieți! Tot umblând noi din școală în școală, mai mult, ia, așa <<de frunza frâsinelului>>, mâine, poimâine avem să ne trezim niște babalâci gubavi și oftigoși – numai buni de făcut popi” (*ibidem*: 92). Însă, după cum spuneam, opiniile și dorințele lor nu erau luate în calcul, iar ei ajung într-o noapte la Socola, pentru a îndeplini visul părinților de a-i vedea oameni învățați, și nu numai, preoți în adevăratul sens al cuvântului.

Bineînțeles că eforturile Smarandei de a-l trimite pe Nică la școală nu au rămas fără ecou, memorabil fiind în acest sens momentul în care Nică a cântat în ziua de Paști *Îngerul a strigat*, moment în care toată lumea rămâne cu gura căscată, iar mamei îi venea să-l înghită de bucurie. În definitiv, important este că odrasla s-a lăsat pe mâna mamei și și-a dat silința spre a nu o dezamăgi, iar odată intrat la Seminarul de la Socola, doar un pas îl mai despărțea de momentul în care avea să devină preot și astfel avea să se vadă și răsplata tuturor eforturilor ce le-a depus Smaranda pentru a-și vedea fiul preot.

În concluzie, se poate observa cum, pe tot parcursul textului, autorul se raportează ironic, fie la adresa lui, a mamei, a sistemului educațional și nu în ultimul rând, la adresa elevilor care se simt depășiți de disciplinele pe care sunt nevoiți să le învețe. În cazul operei *Amintiri din copilărie*, trebuie să subliniem faptul că ironia se află în strânsă legătură cu umorul, autorul dorind ca prin intermediul acestei imixtiuni să facă haz de necaz, scopul fiind acela de a menține buna dispoziție a cititorului. De multe ori, autorul empatizează cu semenii săi, pe seama cărora face haz de necaz, sperând că aceștia își vor îndrepta greșelile. Așadar, putem conchide că în cadrul acestui text ironia are scopul de a îndrepta anumite greșeli umane, autorul sperând într-o schimbare a oamenilor și implicit a societății.

2. Ironia în cadrul schițelor lui Caragiale

Momentele și schițele lui I. L. Caragiale au fost considerate de criticul Eugen Simion drept „capodopere de ironie” (Simion 2000: XIII). Tot el compara această operă cu o „formidabilă epopee a ironiei, cea mai importantă pe care a produs-o cultura românească” (*ibidem*). Avem de-a face așadar cu opera unui mare ironist, poate cel mai important din întreaga noastră literatură, deoarece nu consider că este exagerat să-l numim pe Caragiale tatăl ironiei pe tărâmul românesc.

Dacă în cazul lui Ion Creangă Smaranda reprezintă un părinte model atunci când vine vorba de preocuparea pentru educația fiului ei, dar și a modului în care acest proces se desfășoară, în cazul lui I. L. Caragiale, părinții comit adesea greșeli când vine vorba de educația ce o oferă odraslelor lor, mai ales prin puterea propriului exemplu.

Schița *Bacalaureat* este un exemplu elocvent în acest sens, deoarece din această categorie face parte doamna Caliopei Georgescu, mama a trei băieți dornici să se afirme în domeniul juridic, dorind să promoveze Facultatea de Drept. Dacă fiii cei mari ai doamnei Georgescu au reușit să intre la această facultate, nu același lucru se poate spune despre mezinul familiei, Ovidiu. Acesta, deși dorește să se bucure de un rol social important, rol oferit de meseria de jurist, ca o mare ironie, el nu reușește să promoveze examenul de Bacalaureat, tocmai din cauza faptului că nu stă bine la capitolul Morală, disciplină la care a reușit să obțină numai nota trei. Și astfel se naște întrebarea: Cum va reuși el să aplice legile, dacă este lipsit de principii morale? Însă de acest lucru se va ocupa madam Georgescu, întrucât ea, prin puterea propriului exemplu îl învață pe băiat lecția traficului de influență în momentul în care apelează la un prieten al său pentru a vorbi cu domnul Popescu să îl promoveze pe băiat, dându-i nota șase. Pentru a fi convingătoare, doamna Georgescu se lamentează, afirmând că nu este posibil ca profesorul: „să îl persecute pe băiat, să-i zdrobească cariera” (Caragiale 2010: 203). Ba mai mult, șantajează emoțional personajul narator, spunându-i chiar că mezinul a fost în stare să îi spună că dacă va pierde un an, se va sinucide. Iată ce este în stare să facă distinsa doamnă pentru a le asigura băieților un viitor, tocmai prin încălcarea legii. Se poate desprinde de aici ideea că Ovidiu va înțelege foarte bine modul în care trebuie să aplice legile atunci când va deveni jurist.

În contrast evident cu personalitatea celor trei băieți ai familiei Georgescu, ei poartă numele celor trei poeți latini: Virgiliu, Horațiu și Ovidiu, reprezentanți ai conștiinței noastre sociale. Așadar, prin această ironie onomastică se dorește să se sublinieze contrastul dintre declinul societății la sfârșitul secolului al XIX-lea în contrast evident cu principiile morale ale umanității. Și pentru a nu mai avea dubii în privința corectitudinii doamnei Georgescu sau pentru a nu fi tentați să credem că acesta a fost doar un caz particular, schița se încheie tocmai cu replica mamei ce afirmă că „am dat și bacalaureatul acesta!” (*ibidem*: 205).

Și pentru că atenția noastră este îndreptată către procesul de educație asupra copiilor, nu am putut să nu fac referire la schița *Vizită...*, operă care aduce în prim-plan educația precară primită de copii încă de la o vârstă fragedă. După cum bine știm, Ionel Popescu reprezintă doar un caz particular de proastă educație ce o oferă mama copilului său. Atunci când vine vorba de educația oferită de părinți copiilor, naratorul se raportează ironic la mamă și la „părerile ei sănătoase în privința copiilor” (Caragiale 2010: 259). Totuși, doamna Popescu consideră că își face datoria, întrucât afirmă că: „de când s-a făcut băiat mare, trebuie să mă ocup de el; trebuie să-i fac educația. Și nu știți dvs. bărbații, cât timp îi ia unei femei educația unui copil, mai ales când mama nu vrea să-l lase fără educație” (*ibidem*). Așadar, mama își dă silința, după cum chiar ea spune, însă probabil nu alege cel mai potrivit mod odată ce, atunci când face vreo prostie, îl ia în brațe pe micuț și îl sărută. Dacă ne-am putea opri doar la acest aspect, ar fi un lucru bun, însă mama comite și alte greșeli, unele putând să o coste chiar viața micuțului. Ne referim aici la momentul în care Ionel fumează de față cu mama, iar aceasta se amuză pe seama acestui fapt, spunând că este foarte caraghios cu țigara-n gură. Naratorul nostru pare foarte surprins de acest gest al femeii de a-i permite micuțului să fumeze, iar după un timp acesta leșină din cauza fumului de țigară inhalat.

Lipsa de politețe a copilului este notată cu ironie de către narator, atunci când i se adresează cu apelativul „domnule maior”, după care îi reproșează că l-a avertizat că fumul de țigară este dăunător, însă el nu a ascultat spusele sale. Acest text își propune să evidențieze efectele dăunătoare pe care educația greșită din familie le are asupra comportamentului copilului, aducând drept argument o situație particulară prin intermediul căreia vrea să atragă atenția asupra unor fapte generale. Pentru a reuși acest lucru, Caragiale folosește drept arme ironia și umorul, prin intermediul cărora critică defectele personajelor sale și evidențiază repercusiunile ce le poate avea educația asupra copiilor.

Concluzii

Am putut observa, așadar, că în cadrul textelor aparținând celor doi autori clasici ironia are întrebuințări multiple. Dacă Ion Creangă folosea ironia ca mijloc de producere a bunei dispoziții, făcând haz de necaz, fie pe seama lui, dar mai ales a situațiilor în care se aflau semenii săi, în cazul lui I. L. Caragiale scopul folosirii acestui concept lingvistic era de a reliefa defectele umane. De asemenea, s-a mai putut observa ca temă comună pentru textele celor doi autori preocuparea pentru procesul educației asupra copiilor. În acest sens, s-a putut observa că, pe de o parte Smaranda reprezenta un părinte model prin preocuparea ei pentru educația fiului său, în timp ce madam Popescu a cam dat greș prin educația pe care i-a oferit-o fiului ei. Mai putem concluziona și faptul că ambii autori, prin intermediul ironiei, au dorit să scoată în evidență problemele cu care se confrunta societatea românească în secolul al XIX-lea: de la fabrica de popi din cadrul *Amintirilor* lui Ion Creangă și până la dorința de a corupe un dascăl în vederea promovării unui elev mai puțin silitor sau educația precară oferită de unii părinți odraslelor lor. Așadar, toate aceste aspecte au reprezentat și încă reprezintă probleme de actualitate pentru societatea românească, însă noi sperăm că prin intermediul acestor ecouri se va ajunge la o îndreptare a lor.

BIBLIOGRAPHY

Caragiale, I., L., *Momente și schițe. Nuvele și povestiri*, București, Editura Jurnalul Național, 2010

Creangă, Ion, *Amintiri din copilărie. Povești. Povestiri*, București, Editura Jurnalul Național, 2009

Referințe

Booth, Wayne, *A Rhetoric of Irony*, Chicago: University of Chicago Press, 1974.

Călinescu, George, 1993, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Craiova, Editura Vlad & Vlad.

Hutcheon, Linda, *Irony's Edge. The Theory and Politics of Irony*, Routledge, 1995.

Maiorescu, Titu, *În contra direcției de astăzi în cultura română*, București, Editura Univers Enciclopedic, 2005.

Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române*, Pitești, Editura Paralela 45, 2008.

Quintilian, *Arta oratorică*, București, Editura Minerva, 1974.

Simion, Eugen, *I. L. Caragiale și spiritul românesc*, prefață la I. L. Caragiale, *Opere*, București, Univers Enciclopedic, 2000.

Vianu, Tudor, *Arta prozatorilor români*, București, Editura Lider, 1996.